

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

DOMINICA XXV DESPRÉS DE CINCOGESMA

Lo Evangèli d'aquest dia está prês del capítol XIII de Sant Mateu, ahont el Salvador proposá al poble que 'l seguía, la parábola del sembrador y de la cizanya. *Semblant es el regne de los Cels á un homo que sembrá bona llavó en son camp. Y mentras dormían els missatges, vengué el seu inimich y sembrá cizanya en mitj del blat, y fugí. Después que s' herba hagué crescut y dat el seu fruit, llavors se manifestá també la cizanya. Y arribant els criats del pare de familia li digueren: Senyor, ¿per ventura no sembráreu bona llavó en el vostro camp? ¿Perqué, doncs, té cizanya? Y ell los digué: algún homo inimich meu ho ha fet. Y respongueren els missatges: ¿voleu qu' aném á arrancar-lo? y ell respongué: no, no fos cosa que junt ab la cizanya arrancasseu el blat. Deixau que crescan un y altre fins al temps del segar, y llavors diré als segadors: recolliu primerament la cizanya, y feisne garbes per cremarla, y el blat posaulo dins el graner.*

Continuant el meteix texto, lletgim: que Jesu Crist s' explica, diguent: que la bona llavó significa als bons y la cizanya als dolents: que l' homo inimich qui sembra la cizanya, es el dimoni: que el temps de segar será en el fi de los sigles y que els segadors serán los ángels: que axí com en el segar se recolleix tota la cizanya per tirar-la al foch, així, en el dia del Judici Jesu-Crist, que representa al pare de families, manará als seus ángels que separin als bons dels dolents, y llansin aquests al foch etèrn perque sían eternament atormentats, mentres que els bons serán recullits als *graners* de los Cels, perque gosin de la gloria.

Tenim, doncs, explicat per el meteix Jesu-Crist l' origen dels errors relligiosos que el mon ha patit, pateix y patirà, els efectes que causen y el modo de coneixerlos per evitarlos y lliberarnos d' ells. Devant una explicació tan clara y autorizada com la dictada p' el meteix Diví Mestre,

¿quí podrá atrevirse á afegir ni llevar concepte ni paraula? ¿A noltros sols se mos ocorreix pensar ab ella y encarregar ab insistència sa meditació ab espay y recolliment, deixant que la gracia augment el resplandor de sa claredat.

Una sola observació mos permetrêm per ser molt sovint ohirla de boca *aduc* y tot des més celosos. ¿Còm permet Deu tal multitud de falses relligions, y tantíssims d' errors sobre el punt que més interessa al llinatge humá?... ¡Mistèri! cual explicació no podrá encontrarse sino en un altre mistèri, en el dogma de la Relligió Catòlica sobre la prevaricació y consecuent degeneració de la descendència d' Adán. *El pecat*, y com son consecuent cástich, *les tenebres en lo enteniment*, *la corrupció en la voluntat*: vat aquí la fórmula per resoldre la dificultat, que si no basta per satisfacer la nostra apassionada curiositat, pensêm que par demunt el pecat y sos cástichs, sempre y per tots conceptes, está l' inméns benefici de la gracia, el de la Redenció; al que mos devêm atendre y subjectarnos sens dubtes ni *emperòns*, antes molt agrahits y respetuosos.

MOSSEN JOAN

A SANTA GERTRUDIS LA MAGNA

De puntejar l' arpa d' or
los ángels vos enseuyaren,
mes ne treyeu tal dolsor,
que per cantar en llur chor,
en ses ales vos pujaren

Aquell cant de serafi,
que dels ángels aprengueren,
ensenyaulo 'm vos á mí,
anch que sia un rajolí
de la font hont vos beguereu

J. VERDAGUER. PVRE

SANTOS DE LA SEMANA

Día 13. Lunes.—SANTOS Nicolás I, papa; Eugenio III, arzpo. de Toledo; Arcadio, Pascasio, Probo, Eutiquiano y Paulino, mrs.; Homobono, mercader; Estanislao de Koska, de la Compañía de Jesús; Siardo, ab.; SANTAS Zebina y Ennata, mrs.

Continúan las Cuarentahoras en S. Cayetano.

Día 14. Martes.—SANTOS Hipacio, ob. y mr.; Serapio, mercenario y mr.; Rufo, primer obispo de Tortosa; Lorenzo, obispo de Dublín; SANTA Veneranda, vg. y mr.

Concluyen las Cuarentahoras en S. Cayetano.

Día 15. Miércoles.—SANTOS Eugenio primer arzobispo de Toledo y mr.; Superio, ob.; Leopoldo, marqués de Austria, SANTAS Guria y Samona, mrs.

Empiezan las Cuarentahoras en Sta. Cruz.

Día 16. Jueves.—SANTOS Rufino, Marcos, Valerio, Elpidio, Marcelo, Eustoquio y otros mrs.; Euquerio, Fidencio y Edmundo, obs.; Santa Trahamunda, vg.

Continúan las Cuarentahoras en Sta. Cruz.

Día 17. Viernes.—SANTOS Gregorio, taumaturgo, obispo, Gregorio ob. de Tours; Alfes y Zaqueo, mrs.; Acisclo y Victoria, hermanos mrs.; de Córdoba; Santa Gertrudis la Magna, vg.

Continúan las Cuarentahoras en Sta. Cruz.

Día 18. Sábado.—La dedicación de las Basílicas de San Pedro y San Pablo, apóstoles en Roma. SANTOS Román mr.; Barnias, niño mr.; Esiquio, soldado y mr.; Máximo, ob.; Odón, ab.; de Cluny; SANTAS Salomea, vg. reina y monja.

Concluyen las Cuarentahoras en Sta. Cruz.

Día 19. Domingo XXVI después de Pentecostés.—SANTOS Ponciano, papa y mr.; Abdias, Profeta, Fausto Diácono y mr.; SANTAS Isabel, reina de Hungría; Aza, mr.

Empiezan las Cuarentahoras en S. Miguel.

LA VÍSPERA DE DIFUNTOS

(IMPRESIONES)

AQUELLO no era la tarde del día de todos los Santos: al salir por la puerta de Jesús un continuo hormigueo de gente, más alegre que triste, marchaba camino del Cementerio, sudando bajo la influencia de un sol más que primaveral. En llegando allí, se desparramaba por sus calles con un bullicio verdaderamente profano, indigno de aquel recinto sagrado. Solamente ví á dos viejas enlutadas rezando con un largo rosario, sobre una pobre tumba; verdad es que no infundían devoción ninguna aquellos panteones adornados de costosísimas coronas que les daban el aspecto de caprichos de jardín, de cualquier cosa que no fuese sepulturas cristianas.

Como yo me dirigía á un pueblecito algo distante, me detuve allí pocos momentos. Á la salida, algunos vendedores de castañas y licores ofrecían sus mercancías al público....

Oculto por el pinar que viste la falda de una verde cordillera, se halla el cementerio de la pequeña aldea, por cuyo camino venían muy deprimidos algunos labradores enlutados, deseosos de llegar á tiempo á la función de aquella tarde; entré con ellos en el campo-santo, y no tardó en empezar el Rosario, rezado con devoción edificante, terminado el cual el vicario hizo un corto sermón de difuntos; los honrados vecinos del lugar le escucharon con los ojos humedecidos: cuando acabó se reunieron para rezar los responsos, al pié de los altos cipreses, formando extensos círculos á que las luces de las candelillas prestaban un aspecto que no dejaba de ser algo fantástico.

Cuando salí era todavía temprano, y comencé

á subir por la ladera de un pequeño cerro que allí cerca se levantaba. Al llegar á la cumbre, senteme sobre una roca, respirando desahogado: el aire purísimo de la montaña, que tanta falta nos hace en las ciudades, circulaba libre por aquellos contornos saturado de los efluvios del aromático pino; bajo el cóncavo azul del firmamento avanzaban por el norte algunas nubes cenicientas y rojizas; poníase el sol trás de la verde sierra, haciendo brillar sus rayos fugitivos sobre la ciudad de Palma, que se distinguía á lo lejos, como reina del fértil valle en que se asienta, coronada por la gigantesca mole de la Seo.

Bajo mis pies contemplaba el pequeño cementerio, sombreado por vetustos cipreses, cercado por cuatro paredes muy blancas y poblado de unos panteones muy modestos, entre los que negros grupos de gente se movían en silencio, ó permanecían quietos como estatuas; los hombres de pié, descubierta la cabeza respetuosamente; las mujeres con el rosario en la mano sentadas ó arrodilladas ante las tumbas.....

En la puerta de Jesús estaba interrumpido el paso de carruajes; el paseo de la Rambla venía atestado de gente que regresaba del Cementerio; algunos jóvenes volvían muy apresurados, hablando de los anacronismos y torpezas con que suele ejecutarse siempre el *Don Juan Tenorio*, anunciado para aquella noche. ¡Cuántos debieron pasarla en el teatro-circo celebrando la fiesta de difuntos, con la asistencia al drama *sacro-bíblico-fantástico* (!) que tantas lágrimas costó á su arrepentido autor el inmortal Zorrilla!

Mientras tanto los cristianos habitantes de la aldea reunidos en la iglesia, rezaban maitines ó rosarios de *requiem*.....

¡Cuánta diferencia del *atraso* en que viven nuestros pueblos al *progreso* de nuestra ciudad, corrompida por esos mismos adelantos que debieran elevarla á las alturas de la verdadera civilización: la civilización cristiana!

M. F.

4 Noviembre de 1899.

Les dues corones (*)

Corona de lapide pretioso.

Recolsada á la finestra
que mira cap al levant
está la jove ben trista
desde que viuda quedá.
Contempla ab los ulls plorosos
el ciprés qu' en lo fossar
li mostra la negre tomba
'hont reposa un cor amat.
Mil pensaments van y venen
y passen per lo seu cap,
com núvols que en la tormenta
corren ferests per l' espay.

¡Ay, Deu meu! plorant exclama
qu' es de trist viuda quedar;
peró més trist es encara
no tenir pá p' els infants.

(*) Agradim á nostron amieh y colaborador, Mossen Cayá, que mos haja tramés l' original d' aquesta hermosa composició (també premiada ab *accessit* en lo Certamen de Lleyda,) ab la cual honram les planes d' aquest setmanari. En lo número próxim, els nostros lectors n' hi llegiran un' altre que també hem rebuda de sou autor, no manco notable entre les dedicades á la Verge de Lluch.

Li deixá dues ninetes
el seu espòs anyorat.
molt més belles que l' aubada
més que belles, d' un cor sant.
Com la deixá tan pobreta
gran pena ara passant va,
perque los bens li escassetjan
per poderles sustentar.
Més ella, com bona mare,
en el cel té el cor posat,
confiant sempre en la Verge
qu' els fills no abandona may,

Qu' es de trist p' el cor de mare
no poder dá á sos infants
l' aliment que necessitan
per poderlos sustentar!

Ja han passat deü primeveres
desde que viuda quedá;
les nines son fadrinetes
mes, tenen son cor d' infant.
Molt devotes de la Verge
les voreu resar cap baix
á devant la santa imatge
abans d' anar al treball.
Dos lliris apar que sían
per sa mare consagrats
á la Reyna de les Verges
en lo temps primaveral.

¡Qu' es d' hermós per una mare
els seus fills tenir ja grans;
pero es més hermós encara
que sían grans ab bondat!

Un dels dies d' hivernada,
de més fredor entre l' any,
mare y filles totes soles
están tristes dins la llar.
Ja fá dies no treballan
á causa dels temporals,
y els poch's aliments que tenen
ni p' el dia bastarán.
—¿De que viurem ma mareta?
exclama la qu' es més gran.
—No temeu, no, filles meues,
sempre en la Verge confiau.

¡Qu' es de trist per una mare
veure els infants patir fam;
pero més trist es encara
en la Verge no esperar!

De la llar les pobres portes
el decapvespre han tancat,
totes tres van á n' el temple
plegades pera resar...
Devant l' altar de la Verge
ab lo cor trist s' han postrat...
A la fi la mare exclama
de llágrimes feta un mar.
—Vat' aquí les vostres filles,
Mare dels atribulats,
si de bens son molt pobretes
el seu có 's angelical.

¡Qu' es de trist p' el cor de mare
no tenir pá p' els infants;
mes, si en la Verge confia
no li faltará res may.

S' axecan... surten del temple...
y altra vegada s' en van,
á l' hora en que l' estelada
comensava á llambretjar.
Quant arriban á caseua
troban un jove al portal
que dona á la pobre mare
un ramell d' or y brillants.
—Vat' aquí, diu, per les filles
el regalo que vos fá

de Lluch la Verge María
perque ab Ella heu confiat.

¡Qu' es de grat p' el cor de mare
sempre 'n la Verge esperar;
perque el qui confia amb Ella
may se veu desamparat!

El fet s' estén per la vila,
y les llengües infernals
deshonran les dues joves
sensa jens de caritat.
—Qu' han venut per l' or y plata
sa virtut angelical...
Axó dihuen envejoses
les dones de cor nafrat.
Y axí si passavan pena
les joves sensa caudals,
molta més ne passan ara
per l' honra que 'ls han robat.

¡Qu' es de trist per una jove
no tenir pá que menjar;
pero més trist es el veure
rossegar s' honra p' el fanch!

Sa mare ha morta de pena;
horfanetes han quedat,
ara sols tenen la Verge
que les puga consolar,
amb Ella no més confian
qu' altre volta trobarán
l' innocencia destrossada
per les llengües infernals.
—Nostra enfosquida puresa
Verge de Lluch, feis brillar,
li diuen, mentres esclatan
los seus ulls ab amarg plant.

¡Qu' es de trist per una jove
p' el carrer no podé anar,
sensa que ab lo dit la signin
els qui ab ella 's van topant!

La Verge, que bé ascoltava
aquells cors atribulats,
de ses llágrimes ne feya
dues corones brillants.
Un dia de gran gentada
dins del temple, ¡oh ditxa gran!
un ángel del cel devalla
quant á Deu han alsat ja.
La gent se queda suspesa
al veurer l' ángel devant
que porta dues corones
de perles, or y brillants.

¡Qu' es de trist per una jove
dins el temple haver d' estar,
un dia de gran gentada,
ab lo cor apesarat!

En lo lloch més fosch del temple
les dues joves están,
tant devotes y humillades,
com pures y angelicals.
Mes l' ángel que 'ls ha afinades
dret á elles volant s' en vá,
gojós sos fronts los corona
ab les seues propies mans.
Llavors diu:—De Lluch la Verge
ab qui sempre heu confiat tant,
desde 'l cel les vos envia
per emblema virginal.

Elles ploran d' alegria
y l' ángel s' en vá cantant
—El qui ab la Verge confia
no 's veurá may enganyat.

M. GAYÀ Y BAUZÀ, PVRE.

(Prohibida la reproducció.)

El jardinet de la Llonja

V EIM demunt els diaris de Palma que s' Ajuntament y s' Administració d' Hacienda (de s' Estat,) s' escobletjan sobre si el jardinet, unit á sa Llonja desde que se construí, ha de ser via pública ò perteneix á s' Estat, com á dependència de s' ex-Consulat.

Totes dues *pretensions*, segons els nostros informes, van calssades per aygo.

Primerament: quant se deslindá sa Llonja del Consulat, extenguentne acta, se fé constá la superficie d' aquest, resultant no romandrarhi inclosa la de dit jardí, el cual se considerá (día 18 de Septiembre de 1882) pertensexentalingrés posterior de la gran Sala de la Llonja; y baix d' aquest ben entés la *Comissió mixta*, que la té á son càrreg, va tancar amb una artística barrera de fusta el costat que mira á mar; y la Comissió provincial de Monuments reedificá sa *Porta des Moll veyá*, confrontant ab el pati de l' Oratori de s' ex-Consulat y *fentli cara*; de manera que axò implica *dret de pas*, per dit pati, per entrar á sa Llonja desde sa banda del ponent.

¡Mirau si n' hi ha d' errats de contes! Y ara, cèrts homos, que, si hi hagués pahissa dins *La Sala*, ja li haurían calat foch, sols perque parlassin d' ells, s' han passat p' es cap tirá baix parets y ferne una *via pública*. ¡Com si no bastassin ses tres que revoltan aquell gran Monument! ¡Com si se proposassin que á s' *única* fatxada que se conserva sense mutilacions, en virtut de sa comunicació amb es públich tránsit, els atlots vayvés l' anassin á capolá, axí com capolaren ses filigranes de pedra del portal que mira á llevant!...

Noltros, no sols protestariám en contra de la supressió del jardinet, sinó que proposariám que s' en fassi un altre devant sa fatxada que dona al Mig-jorn; y, no es necessari que l' Ajuntament cedesqui terré ò solar, perque tot es *Mompeller ò pas descubert* que ecistia entre dita fatxada y sa cortina de Murada que desaparegué, y la base d' aquesta corresponen en propietat á dita Llonja, á pesar d' haverse convertits en via pública. Més encara: sa placeta empedregada devant el portal principal, també perteneix á la Llonja; y, si hagués estat tancada, aquell no hauría estat objecte de les bárbares destruccions amb á que s' hi delitaren homos, dones y atlots ignorantíssims, desde que dita joia arquitectònica comensá á servir de magatzem y de local per balls de máscaras.

Es día que venga un ecsèrcit extranger á prendre possessori de Palma, (Deu no ho comporti) ja hu veureu: lo primé que se ferá serà posarli un ròtul gròs que dirá: *aquest monument, mutilat per defora y rascat per dedins p' els qui foren sos propietaris, está baix la protecció del nou Govern; qui s' atrevesca á tocarlo caurá baix del poder dels tribunals*.

Y qui crega que heu pintám lleig, sápia que ha dotze anys ja se demaná la declaració de Monument Nacional á favor de la Llonja; y aquesta es l' hora que no s' ha lograt. Bé es vé que no hem insistit tant com devíam..... Els senyós de Madrid que *fan s' escudella* á ses provincies no s' han temut que sa nostra Llonja val molt més, com obra d' art, que sa *Puerta del Sol* amb so Ministeri de la Governació y tot.

Veurem si á Palma que tant s' escayna sobre Regionalisme, se sabrá no sols salvar el *jardinet* com á part inseparable de la Llonja, sinó també

reevindicar el possessori del ex-Consulat per destinar aquest edifici á qualque establiment de pública y profitosa ensenyansa, abans de que se venga en pública subasta, y lo que s' en trega s' ho enbutxaquin á Madrid.

Els qui pretenen de *defensors* del interessos del poble, hey poden trabayá amb molta d' honra dins aquest esvahit; perque, axò de tomá una paret y una barrera seria empresa de quatre bergantells desenfeynats. Destruir es facil; construir y conservar costa més pena, però es noble empresa.

B. FERRÁ.

CONSELLS Y ADAGIS AGRÍCOLES

Novembre

- Día 13.—Esporgau, elsecayau y esveyau arbres.
 Día 14.—Feys provisió de menjá p' es bestia.
 Día 15.—Cohiu aglans y arbosses.
 Día 16.—Sembrau arbres fruytals.
 Día 17.—Vermau els pebrés.
 Día 18.—Si no heu sembrat no espereu més; sembrau en sech.
 Día 19.—Entre Tots Sants y Nadal, ni boyres ni Mestral.

DIETARI AXUT y en salsa

Octubre

Día 30.—D. Teodoro Cerdá, Delegat des Govern en Menorca ha reglamentat els velocipedistes. Y á Mallorca ¿per quant ho esperan?—Caygué dins un safaretx de devés Son Sardina un atlot, y hey morí negat, (s. a. c.)—Se reparteixan *galletes* dos homos, devora s' Estació des Ferro-Carril.

Día 31.—Diuen els diaris que l' Jutje militar ha dictat auto de processament contra D. Lluís Martí, concejal republicá, gran inimich dels Polvorins.—Una dona de Porreras s' enamora de doblés que no eran seus.—Dos veys assilats á la Misericordia tengueren su *más* y su *menos*, se donaren *cuatre castanyes*, y un d' ells Deu sab com va ser... hey *allargá es pèus*. Els veys no se poren sofocá tant... sinó...

Novembre

Día 1.—Día 20 del mes passat, en l' Oratori del Palau, se tengué sa primera sessió per incoá sa causa de beatificació y canonisació de la reverenda Sor Ana Cirer y Carbonell, fundadora de ses monjes de la Caridat de Sansellas y que morí en fama de Santa.—Ahí vespre á Mr. Onofroff (s' hipnotisadó y endevinadero des pensament) li sortí *es tir per sa culata* y *feu s' arròs per sa trompa* y *mostrá sa filassa*, en es teatro Circo. Diuen que *es medium* no era de la seua, y per aixó li *feu falçada*. Es públich s' en rigué, y Mr. Onofroff en digué quatre de fresques. Hey hagué qui li feu ameuasses de tocarli es mostatxos á Mr. Onofroff y aquest, que té tantes *dobilidats* per á tirá d' esquena, sols ab una mirada *fascinadora*, per pò de sa pò *tocá el corn* ¡Que n' hi ha de *maneres de matá pusses*... á nes públich!

Día 2.—Arriban noticies de Madrid assegurant que Don Toni Rosselló y Cazador serà nombrat alcalde de Palma. Ala, ala... ¡may moren batles! sinó heu son de llinatje.—Es bunyols están á l' orde del día.—En es Cementeri no hi han faltat cintes y corones y flors y *lujo* y... qualque irreverència. De oracions y pregaries en sufragi de les ánimes dels difunts... Deu en dú es conte. Ses idees de paganisme van gonyant terreno de dia en dia.—Dues bregues: una á sa Gerrería y s' altre á n' es Puig de Sant Pere .. ¡Qué bufas?

Día 3.—S' alcalde nou ha nombrat Jefe y Cabo de la guardia-municipal nous, en representació de veys.—A un manat de juavert qu' una dona comprá á plassa, hey trobaren á lo manco més d' una cuarta part de cicuta.—Ahí hey hagué, com de costum, un pòch de *Don Juan Tenorio* en es Circo. No hi havia necessitat...; perque per *Tenorios* no se pèrt Palma.—Arriba lo Sr. Bisbe de Menorca y demá sortirà cap á Mahó.

BIELI.